

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

**2026-YIL / IYUN/6-SON,
V-QISM**

ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyun.
V-qism*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixov o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golischeva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

KORPORATIV BOSHQARUVDA ESG TAMOIYILLARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY TAHLILI.....	12
I. R. Berdikulova	
TEKSTIL SANOATIDA SUV ISTE'MOLI VA QAYTA ISHLASH ULUSHI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK: 20 DAVLAT MISOLIDA KORRELYATSIYA VA K-MEANS KLASSTER TAHLILI.....	16
Zayniyev Diyorbek Zokir o'g'li	
Turobova Hulkar Rustamovna	
O'ZBEKISTONDA BIZNES BIRLASHUVLARINI HISOBGA OLISHNI MHXS (IFRS) 3 ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	24
Davletov Ikrom Raximberganovich	
VINOCHILIK SANOATI KORXONALARIDA TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR AUDITINI TASHKIL QILISH VA O'TKAZISH TARTIBI.....	33
Jo'rayev Dilshod Xudoyqulovich	
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К СОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА УПРАВЛЕНИЯ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИМИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ	38
Абдуллаева М.Б.	
AGROSANOAT MAJMUASIDA INTEGRATSION TUZILMALARNING ISTIQBOLLI SHAKLLARINING NAZARIY ASOSLARI.....	44
Murodov Sherzodbek Murod o'g'li	
RESPUBLIKADA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING BOZOR MEXANIZMI.....	51
Kalandarova Elnura Muzaffar qizi	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MAHALLALARDA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHGA KO'MAKLASHISH.....	55
Niyozov Zuxur Davronovich	
Yarlaqabov Faxriddin Baxodir o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОТЧЕТА О ФИНАНСОВОМ ПОЛОЖЕНИИ КОМПАНИИ В СООТВЕТСТВИИ С ТРЕБОВАНИЯМИ МСФО	58
Худойкулова Дилора Дилмуродовна	
SANOAT KORXONALARINING INVESTITSİYALARI TARKIBI VA ULARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINING IQTISODIY TAHLILI.....	64
Karimova Saodatxon Ulug'bek qizi	
XALQARO MOLİYAVIY HISOBOT STANDARTLARIGA MUVOFIQ JORIY AKTIVLARNI HISOBGA OLISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	71
Mavlyanova Dilobar Maxkamovna	
DAVLAT TOMONIDAN TURIZM SOHASINI MOLİYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	77
Karimova Dilafruz Sadriiddin qizi	
МЕТОДЫ АНАЛИЗА ЦИФРОВИЗАЦИИ В РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	82
Ахмедова(Жабборова) Нилуфар Икболжон кизи	
AHOLI ZICH JOYLASHGAN HUDUDLARDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIY-IQTISODIY OMILLARI VA XORIJIY TAJRIBA TAHLILI	89
Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
Nematjonova Risolatxon Dilshodbek qizi	
JANUBIY KOREYA TAJRIBASIDA CHIQINDILARNI BOSHQARISHDA EPR TIZIMI VA RAQAMLI YECHIMLARNING O'RNI	94
Otarbayev Zamir Zairovich	

SANOAT SALOHİYATI SAMARADORLIGINI INVESTISIYALAR ASOSIDA OSHIRISHNING MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI	100
Urazaliyev Bekzod Sultanbayevich	
ЦИФРОВЫЕ НАВЫКИ КАК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ЖЕНСКИХ КАДРОВ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	107
Дониёрова Зухрабону Алишер кизи	
TURIZM SUG'URTASI VA UNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	113
Xo'jamov Akbar Bahriddinovich	
KELAJAKDAGI GLOBAL VA MINTAQAVIY IQLIM O'ZGARISHI HAMDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH ZARURIYATI	118
Djumayev Askar Xaydarovich	
SAMARQAND VILOYATI UMUMIY OVQATLANISH KORXONALARIDA RESURLARNI BOSHQARISH SAMARADORLIGI	123
Erdonov Muhammadamin Erdon o'g'li	
Qahhorova Nargiza Qahramonovna	
Rafiqjonov Damir Raxim o'g'li	
Jamilov Firdavs Otabek o'g'li	
ПУТИ РАСШИРЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УПРАВЛЕНИИ БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ	129
Норкулов Хабибулло	
Абдурасулова Шахзода	
Бахриддинов Дилшодбек	
NATIV BRENDING VOSITASI SIFATIDA UGC VA EGC: GLOBAL TENDENSIYALAR VA O'ZBEKISTON BOZORIGA MOSLASHUV	135
Yuldasheva Mahliyo Baxtiyor qizi	
SOLIQ TO'LOVCHILARGA XIZMAT KO'RSATISHDA RAQAMLASHTIRISH ORQALI SOLIQ MA'MURCHILIGINING SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI TAHLILI	138
Shamsiyev O'ktam Sayfitdinovich	
НАУЧНЫЕ ПОДХОДЫ И ПРИНЦИПЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЦИФРОВОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ ПРИ УПРАВЛЕНИИ БИЗНЕС-ПРОЦЕССАМИ	147
Джуманов А.А.	
BANK SEKTORIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA XARAJAT SAMARADORLIGI: XALQARO TAJRIBA ASOSIDA EKONOMETRIK BAHOLASH.....	157
Masharipova Durdona Ulug'bekovna	
РАЗВИТИЕ ИНСТРУМЕНТОВ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ	164
Джуманов А.А.	
DAVLAT XARIDLARIDA SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN NARXLAR MODULINI JORIY ETISH: KORRUPSIYAGA QARSHI KOMPLAYENS, HISOBDORLIK VA RAQOBATNI KUCHAYTIRISH YO'NALISHLARI	174
Raxmanov Furqat Temirovich	
АНАЛИЗ НА ОСНОВЕ МОДЕЛИ АЛЬТМАНА ПРИ ОЦЕНКЕ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Ибрагимов Гайратжон Артикович	
TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI BOSHQARISHNINZ ZAMONAVIY MODELLARI VA KOMPLAYENSNAZORAT TIZIMINI RIVOJLANTIRISH	186
Fayziyev Sherzod Djunaydilloyevich	
SUN'IY INTELLEKTNING MEHNAT UNUMDORLIGI VA MOBILIGIGA TA'SIRI.....	192
Shakarov Zafar Gafforovich	

URGUT ERKIN IQTISODIY ZONASIDA SANOAT TARMOQLARINI KLASTERLASH SAMARADORLIGINING TAHLILI	198
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich	
Qurbonov Tolmasjon Namoz o'g'li	
Uzoqov Rafiq O'lmas o'g'li	
INFRATUZILMA INVESTITSİYALARINING AHOLI FAROVONLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA HUDUDIY XUSUSIYATLARI	204
Jiyanov Laziz Najimovich	
«ЗЕЛЁНОЕ» ВОДОСНАБЖЕНИЕ В ЗАСУШЛИВЫХ РЕГИОНАХ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ И ПЕРСПЕКТИВЫ ДЛЯ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	210
Курбанова Дилфуза Махсудовна	
TALABALARNING KASBIY KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIKPSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	217
Karimova Feruza Xamidullayevna	
PAXTACHILIKDA ZAMONAVIY AGROTEKNOLOGIYALARNI JORIY ETISH VA EKOLOGIK MUVOZANAT TA'MINLASHNING IQTISODIY MEXANIZMI.....	221
Ishniyazov Zoxid Normamatovich	
FUQAROLAR MUHOJAATLARI MA'LUMOTLARI ASOSIDA HUDUDLARNING IJTIMOIIYIQTISODIY RIVOJLANISH DARAJASINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	226
Inomov Daniyar Valijonovich	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA QIMMATLI QOG'OZLAR BILAN OPERATSIYALARNI TAKOMILLASHTIRISH: HOLAT TAHLILI VA TAVSIYALAR.....	232
Niyozov Zuhur Davronovich	
Xolmurotov Sardor	
Haydaraliyev Avaz	
YAQIN SHARQDA TURIZM EKSPORTI STRATEGIYALARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI: BAA VA SAUDIYA ARABISTONI TAJIRIBASI ASOSIDA QIYOSIY TAHLIL	238
Tolibova Aziza To'liqin qizi	
BANKLARDA IJARA MUOMALALARINI TARTIBGA SOLUVCHI ME'YORIY - HUQUQIY ASOSLAR VA XALQARO STANDARTLAR.....	243
Sativaldiyeva Gulchexra Xudayberdiyevna	
QURILISH MATERIALLARI KORXONALARIDA STRATEGIK RISK-MENEJMENT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	247
Masharipova Sevara	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYATNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	251
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
Muhammadjonova Iroda Bahodir qizi	
BALIQCILIK TARMOG'INI INTENSIV RIVOJLANTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	256
Iskandar Yunusov	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA BARQAROR QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI: AGROEKOLOGIK VA IJTIMOIIY-IQTISODIY YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI	262
Mirzanov Berdak Joldasbeich	
RAQAMLI TEKNOLOGIYALARNING IPOTEKA KREDITLASH JARAYONINI OPTIMALLASHTIRISH MEXANIZMLARIGA TA'SIRI	268
A'zamxo'jayeva Nihol	
CHORVACHILIK MAHSULOTLARI STATISTIK KO'RSATKICHLAR TIZIMI: METODOLOGIYA VA TAKOMILLASHTIRISH	273
Aysachev Abdulfotix Abdulfazlovich	

O'ZBEKISTONDA XIZMATLAR EKSPORTINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEKANIZMLARI	278
Ruziyeva Nigina Baxtiyorovna	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA TA'LIM TIZIMIDA OLIB BORILGAN ISLOHOTLAR (MAKTABGACHA TA'LIM TIZIMI MISOLIDA)	284
G.A. Norbo'tayeva	
YASHIL MARKETING VA ESG INTEGRATSIYASI: STATISTIK TAHLIL VA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	288
Charos G'ayratova	
РАЗВИТИЕ ЦИФРОВЫХ СИСТЕМ И ОБЗОР ИНСТРУМЕНТОВ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ	294
Джуманов, А.А.	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA INVESTITSİYALARNI JALB QILISH — IQTISODIY TARAQQIYOTNING MUHIM OMILI.....	303
Bayitova Rohatoy Bahrom qizi	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQUVCHILARNI SUG'URTA MEKANIZMLARI ORQALI MOLİYALASH MASALALARI	307
Xakimov Zafar Ibragimovich	
SOLIQ MA'MURCHILIGI ORQALI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING BARQAROR FAOLIYAT YURITISHINI TA'MINLASH MUAMMOLARI.....	314
Ahrorqulov Jonibek Otabek o'g'li	
FOOD PRICE VOLATILITY AND ITS EFFECTS ON LOW-INCOME HOUSEHOLDS	320
Rakhmatova Mukhlisa Dilshod qizi	
SUN'IY INTELLEKTNING O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI AHAMIYATI.....	327
Hamidova Shahzoda Odiljanovna	
MHXS VA XUSUSIY SEKTOR KREDITLARI: MAMLAKATLARARO EMPIRIK TAHLIL.....	331
Davronbek Matyakubovich Matkarimov	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM XIZMATLARINI TASHKIL ETISHNING ZARURATI.....	336
Xasanova Yulduz Kayumovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA ALOQA KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	340
Saidqosimova Umida Ibragimovna	
PROSPECTS FOR DEVELOPING BROKERAGE AND UNDERWRITING ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS IN UZBEKISTAN	345
Niyozov Zukhur	
Barnoyev Mirfayoz	
Yadgarov Avaz	
ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN HIGHER EDUCATION: A GLOBAL REVIEW OF AI-POWERED TEACHING AND LEARNING	349
Begzod Nishanov	
BULUTLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA ELEKTRON TA'LIM RESURSLARINI BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	356
Raxim Matniyazov	
Umar Asrayev	
ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ.....	367
Зугурова Зилола Дамировна	

EKOLOGIK NIZOLARNI HAL ETISHDA SUD AMALIYOTINING O'RNII: XALQARO TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUV	371
Gapparov Sarvar Xolmurodovich МЕЖДУНАРОДНЫЕ ДЕНЕЖНЫЕ ПЕРЕВОДЫ КАК ФИНАНСОВЫЙ РЕСУРС УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА: МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ И ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ КЛАССИФИКАЦИЯ	375
Гимранова О. Б. O'ZBEKISTON HUDUDLARIDA KAMBAG'ALLIK DARAJASI TAHLILI (2010–2025-yillar)	383
Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich MINTAQADA TABIIY KAPITALNI JAMG'ARISH SAMARADORLIGINI INTEGRAL INDEKS ASOSIDA BAHOLASH VA HUDUDLARNI TABAQALASHTIRISH (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	388
Raximov Faxriddin Shavkatovich QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI UNDIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA SOLIQ TO'LOVCHILAR XULQ-ATVORINI MODELLASHTIRISH: INSTITUTSIONAL VA BIXEVORISTIK YONDASHUVLARNING INTEGRATSIYASI	393
Urazmatov Jonibek Musurmanovich O'ZBEKISTON BANK SEKTORIDA RAQAMLI XIZMATLAR BOZORI: JORIY HOLAT, TENDENSIYALAR VA XALQARO TAJRIBA	398
Eshqobulova Charos O'roq qizi KORXONALAR EKSPORT FAOLIYATINI BOSHQARISHDA INNOVATSION MOLIVAVIY INSTRUMENTLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	403
To'rayeva Yulduz Shamsiddin qizi XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY RESURLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI BO'YICHA XORIJIY TAJRIBALAR	410
Islomov Shuhrat Marufjonovich Eshquvvatova Nodira Abdullayevna METHODOLOGICAL APPROACHES TO ENHANCING PROFESSIONAL COMMUNICATION SKILLS OF FUTURE TEACHERS IN A DIGITAL LEARNING ENVIRONMENT	416
Dilnoza Jorayevna Kuvatova MINTAQAVIY TURIZM RESURLARINING TASNIFI VA ULARDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'NALISHLARI (SAMARQAND, BUXORO VA XORAZM VILOYATLARI MISOLIDA)	420
Sharipov Shahriyor Shamsiddin o'g'li O'ZBEK VA INGLIZ TILSHUNOSLIKLARIDAGI SUBYEKT VA PREDIKAT PARADIGMASI, ULARNING UMUMIY VA XUSUSIY JIHATLARI	423
Azamova Gulruh Akbar qizi BUXORODA TURISTLAR XAVFSIZLIGI: TURISTLARNING XAVFSIZLIK HISSI VA MUAMMOLAR TAHLILI	428
Kurbanova Mohinur Xabib qizi Davronova Durdona Akobirovna BUXORO VILOYATIDA EKOLOGIK VA MADANIY TURIZMNI INTEGRATSIYALASHGAN YO'NALISHLARINI RIVOJLANTIRISH: BARQAROR RIVOJLANISH METODLARI VA ISTIQBOLLARI	436
Xayrullayeva Nilufarbegim Nematullo qizi РОЛЬ ГОСУДАРСТВА В ПРИВЛЕЧЕНИИ ИСТОЧНИКОВ ИНВЕСТИРОВАНИЯ В ИННОВАЦИОННЫЕ ПРОЕКТЫ	445
Хашимова Н. А. QASHQADARYO VILOYATI AHOLISINI IJTIMOY HIMOYA QILISH TIZIMINING STATISTIK TAHLILI	454
M.Sh. Raximova	

O'ZBEKISTON SHAROITIDA ISLOMIY MOLIYALASHTIRISH XIZMATLARI RIVOJLANISHI HAMDA QONUNIY QO'LLAB-QUVVATLANISHI.....	458
Raimbayev Azim Sultonovich	
Bolbekova Iroda Quvandiq qizi	
MHXS GA MUVOFIQ FOIZLAR, SOLIQLARNI TO'LAGUNGA QADAR OLINGAN FOYDANI HISOBGA OLISH MASALALARI.....	466
Amir Xudaykulov	
SUN'IY INTELLEKT INTEGRATSIYASI SHAROITIDA INSON KAPITALINING INNOVATSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING KONSEPTUAL-EKONOMETRIK MODELİ	470
Dilmonov Qudrat Baxtiyorovich	
THE DIGITAL GASTRONOME: HOW TECHNOLOGY CONNECTS TOURISTS, RESTAURANTS, AND THE TECH EMPIRE.....	479
Freshta Qauomy	
BUXORO VILOYATINI IJTIMOIIYIQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY INVESTITSİYALARNING AHAMIYATI	481
Kudratov Muhammad Rustamovich	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА СИСТЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ПОМОЩИ И ПОДДЕРЖКИ В РЕГИОНЕ.....	487
Рахимова Мадина Шухрат кизи	
THE DIGITAL ECONOMY AND ITS IMPACT ON THE LABOUR MARKET AND EMPLOYMENT IN THE REGIONS OF UZBEKISTAN: PANEL DATA ANALYSIS	493
Borotov Sharofiddin Jumaqul o'g'li	
MINTAQADA QURILISH SOHASINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	500
Aminov Sardorbek Sanjarbekovich	
QURILISHDA KICHİK VA YIRIK BIZNES SUBYEKTLARI INTEGRATSIYASINING SINERGETİK SAMARADORLIGINI BAHOLASH VA PROGNOZLASHTIRISH.....	504
Axmedova Nilufar Shuxratovna	
YASHIL INVESTITSİYALARNING NAZARIYUSLUBIY ASOSLARI: TUSHUNCHA, EVOLYUTSIYA VA TASNIF MASALALARI.....	509
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
ПОТЕНЦИАЛ РАЗВИТИЯ УСТОЙЧИВОГО ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ ДО 2030 ГОДА: СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ И ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ.....	518
Файзиева Сайёра Кудратовна	
ВЛИЯНИЕ ФИНАНСОВОЙ ГРАМОТНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ НА ОБЕСПЕЧЕНИЕ БЕЗОПАСНОСТИ ЦИФРОВЫХ ПЛАТЕЖЕЙ	526
Бабаева Г.Я.	
NEMIS VA O'ZBEK TILLARIDAGI MONOPREDIKATIV SINTAKTIK QURILMALAR.....	534
Jabbarov Abdug'afur Abdug'aniyevich	
WAYS TO INCREASE THE EFFICIENCY OF FINANCIAL SUPPORT FOR BUSINESS ENTITIES BY COMMERCIAL BANKS	538
Abror Boshlarovich Inobatov	
YASHIL MARKETING KONSEPSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA ESG TAMOYILLARI VA ISO 50001 ENERGETIKA MENEJMENTI TIZIMINING INTEGRATSIYASI.....	548
K.A. Xaydarova	
MOLIYAVIY BOSHQARUV TIZIMIDA MAVJUD MUAMMOLAR VA CHEKLOVLAR.....	556
Begalov Sherzod Maxsutaliyevich	
IMPROVING INTEREST RATE RISK MANAGEMENT MECHANISMS IN COMMERCIAL BANKS.....	560
Isakov Janabay Yakipbaevich	
SIRKULYAR IQTISODIYOT BARQAROR RIVOJLANISHNING ASOSI SIFATIDA: TAJRIBA VA PERSPEKTIVALAR.....	566
Yuldashev Ravshanbek Yashnarovich	

SIRKULYAR IQTISODIYOT BARQAROR RIVOJLANISHNING ASOSI SIFATIDA: TAJRIBA VA PERSPEKTIVALAR

Yuldashev Ravshanbek Yashnarovich
Markaziy Osiyo atrof-muhit va iqlim o'zgarishini o'rganish
Universiteti (Green University) magistri

Ilmiy rahbar: G'ulomov Islombek Ilxomjon o'g'li
Ekologiya milliy qo'mitasi
Ekologik ta'lim bo'limi bosh mutaxassisi, t.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya. Tadqiqotda O'zbekiston misolida sirkulyar iqtisodiyot tamoyillarini joriy etishning mavjud holati, imkoniyatlari va istiqbollari baholanadi. Mamlakatda chiqindilarni qayta ishlash, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish, sanoat chiqindilarini ikkilamchi resurs sifatida iqtisodiyotga qaytarish hamda "yashil iqtisodiyot"ga o'tish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, sirkulyar iqtisodiyot tamoyillarini keng joriy etish resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish, ekologik xavfsizlikni ta'minlash, yangi ish o'rinlari yaratish va mamlakatning barqaror iqtisodiy rivojlanishiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ushbu jarayonni jadallashtirish uchun normativ-huquqiy bazani takomillashtirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, investitsiyalarni jalb qilish va aholining ekologik madaniyatini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: sirkulyar iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, yashil iqtisodiyot, chiqindilarni qayta ishlash, resurs samaradorligi, qayta tiklanuvchi energiya, O'zbekiston.

Аннотация. В исследовании оцениваются текущее состояние, возможности и перспективы внедрения принципов циркулярной экономики на примере Узбекистана. Анализируются проводимые в стране реформы в области переработки отходов, использования возобновляемых источников энергии, возврата промышленных отходов в экономический оборот в качестве вторичных ресурсов, а также перехода к «зелёной экономике». Результаты исследования показывают, что широкое внедрение принципов циркулярной экономики способствует повышению эффективности использования ресурсов, обеспечению экологической безопасности, созданию новых рабочих мест и устойчивому экономическому развитию страны. Вместе с тем для ускорения данного процесса важное значение имеют совершенствование нормативно-правовой базы, внедрение инновационных технологий, привлечение инвестиций и повышение экологической культуры населения.

Ключевые слова: циркулярная экономика, устойчивое развитие, зелёная экономика, переработка отходов, эффективность использования ресурсов, возобновляемая энергия, Узбекистан.

Abstract. This study evaluates the current state, opportunities, and prospects of implementing circular economy principles in Uzbekistan. The research analyzes ongoing reforms related to waste recycling, the use of renewable energy sources, the reintegration of industrial waste into the economy as secondary resources, and the transition toward a green economy. The findings indicate that the broader adoption of circular economy principles can enhance resource efficiency, ensure environmental sustainability, create new employment opportunities, and contribute to the country's sustainable economic development. At the same time, accelerating this process requires improving the regulatory framework, introducing innovative technologies, attracting investments, and increasing public environmental awareness.

Keywords: circular economy, sustainable development, green economy, waste recycling, resource efficiency, renewable energy, Uzbekistan.

KIRISH

Tabiiy resurslarga boy, ammo chiqindilar va ekologik muammolarning yuqori darajasiga duch kelayotgan O'zbekiston Respublikasi uchun sirkulyar iqtisodiyotni joriy etish ayniqsa dolzarbdir. Sirkulyar iqtisodiyot barqaror rivojlanishga erishishda, iqtisodiy o'sish, ijtimoiy adolat va atrof-muhitni muhofaza qilishda muhim rol o'ynaydi. Iqlim o'zgarishi, tabiiy resurslarning kamayishi va chiqindilarning ko'payishi kabi global muammolarga duch kelganda, kelajak avlodlar uchun ekologik xavfsizlik va hayot sifatini ta'minlash maqsadida sirkulyar iqtisodiyotga o'tish juda muhimdir.

Yetakchi mutaxassislarning fikriga ko'ra, sirkulyar iqtisodiyot (SI) chiqindilarni minimallashtirish, resurslardan qayta foydalanish va materiallarni qayta ishlash tamoyillariga asoslangan tushunchadir. Resurslar qazib olinadigan, ishlatiladigan va tashlab yuboriladigan chiziqli modeldan farqli o'laroq, sirkulyar iqtisodiyot materiallar siklini yopishga intiladi, bu esa mahsulotlar va resurslar o'z qiymatini iloji boricha uzoqroq saqlab turadigan yopiq siklli tizimni yaratadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekistonda sirkulyar iqtisodiyot rivojlanishning dastlabki bosqichida, ammo yanada barqaror va resurslarni tejaydigan modellarga o'tishga qaratilgan muhim tashabbuslar va dasturlar allaqachon paydo bo'lmoqda. So'nggi yillarda hukumat chiqindilarni boshqarish va atrof-muhitni muhofaza qilish bilan bog'liq strategik hujjatlarni faol ishlab chiqmoqda va amalga oshirmoqda. Ushbu tashabbuslarning asosiy yo'nalishlari chiqindilar hajmini kamaytirish, qayta ishlash darajasini oshirish va yopiq siklli ishlab chiqarish tizimlarini yaratishni o'z ichiga oladi [1–5].

Bir nechta mintaqalarda resurslarni qayta ishlash va qayta foydalanish loyihalari kabi ijobiy misollarga qaramay, mamlakatdagi umumiy vaziyat hali ham bir qator qiyinchiliklar va to'siqlarga duch kelmoqda. Birinchidan, qonunchilik bazasining yetarli emasligi va samarasiz tartibga solish mexanizmlari sirkulyar iqtisodiyotning rivojlanishiga to'sqinlik qilmoqda. Ko'pgina mavjud qonunlar sirkulyar yondashuvning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olmaydi, bu esa innovatsion yechimlarni amalga oshirishga to'sqinlik qiladi. Ikkinchidan, biznes ko'pincha sirkulyar iqtisodiyotning afzalliklarini tushunmaydi, bu esa barqaror amaliyotlarga investitsiya qilishni istamaslikka olib keladi. Kompaniyalar uchun resurslarni tejaydigan modellarga o'tishning afzalliklarini anglashga xizmat qiluvchi rag'batlantirish choralari yaratilishi kerak [6–10].

Shuningdek, sirkulyar iqtisodiyot va barqaror iste'mol tamoyillari haqida jamoatchilikning yetarlicha xabardor emasligi ham e'tiborga loyiqdir. Bu chiqindilarni yo'q qilish va qayta ishlash jarayonlarida jamoatchilikning past darajadagi ishtirokiga olib keladi. Atrof-muhit va barqaror rivojlanish masalalariga jamoatchilikning munosabatini o'zgartirishda ta'lim va xabardorlik muhim rol o'ynaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Iqlim o'zgarishi va resurslarning kamayishi kabi global muammolarni hisobga olgan holda, sirkulyar iqtisodiyotga o'tish nafaqat zarur, balki mamlakatning iqtisodiy barqarorligi uchun strategik jihatdan ham muhimdir.

Asosiy vazifalardan biri sirkulyar iqtisodiyotni rivojlantirishga yordam beradigan mustahkam qonunchilik bazasini yaratishdir. Bunga chiqindilarni boshqarishni tartibga soluvchi yangi normalar va qoidalarni ishlab chiqish, resurslarni qayta ishlash va qayta foydalanishni rag'batlantirish kiradi. Qonunchilik innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlashi va ekologik toza texnologiyalarga investitsiya qilishga tayyor kompaniyalar uchun rag'batlantirishni taklif qilishi muhimdir. Yaxshi ishlab chiqilgan soliq imtiyozlari va subsidiyalari biznesning sirkulyar modellarga o'tishga qiziqishini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Muvaffaqiyatli o'tishning muhim tarkibiy qismi sirkulyar iqtisodiyot tamoyillari haqida xabardorlikni oshirishga qaratilgan ta'lim dasturlarini ishlab chiqishdir. Fuqarolar orasida barqaror iste'molni tushunishni rivojlantirish juda muhim, bu esa o'z navbatida jamiyatning qayta ishlash va yo'q qilish jarayonlarida faolroq ishtirok etishiga yordam beradi. Maktablar va universitetlardagi ta'lim dasturlari, shuningdek, jamoat ekologik kampaniyalari bu yo'nalishdagi muhim qadamlar bo'lishi mumkin. O'z navbatida, biznes yangi sharoitlarga moslashishi va sirkulyar iqtisodiyot yangi imkoniyatlar ochishini tan olishi kerak. Sirkulyar amaliyotlarni joriy etuvchi kompaniyalar nafaqat resurs xarajatlarini kamaytirishi, balki barqaror iste'molga tobora ko'proq e'tibor qaratayotgan iste'molchilar orasida obro'sini ham oshirishi mumkin. Ijara yoki xizmat ko'rsatish modellari kabi yangi biznes modellarini ishlab chiqish sirkulyar iqtisodiyotda muvaffaqiyatga erishish yo'lidagi muhim qadam bo'lishi mumkin.

Mintaqaviy darajada mahalliy korxonalarga asoslangan qayta ishlash markazlari va yopiq tizimlarni yaratishga qaratilgan mahalliy dasturlar hamda tashabbuslarni ishlab chiqishga qiziqish ham mavjud. Bunday

tashabbuslar boshqa mintaqalar uchun namuna bo'lib xizmat qilishi va yangi ish o'rinlari hamda iqtisodiy faoliyatni rivojlantirishga hissa qo'shishi mumkin.

O'zbekistonda sirkulyar iqtisodiyotni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun davlat idoralari, biznes va jamiyatning barqaror rivojlanishga o'tishiga yordam beradigan bir qator tavsiyalar ishlab chiqish zarurligini ta'kidlashga jur'at etaman. Avvalo, sirkulyar amaliyotlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan takomillashtirilgan qonunchilik bazasi zarur. Bunga resurslarni qayta ishlash va qayta foydalanishni rag'batlantiradigan yangi normalar hamda standartlarni ishlab chiqish kirishi mumkin. Barqaror texnologiyalarni joriy etuvchi kompaniyalar uchun soliq imtiyozlari kabi iqtisodiy rag'batlantirish mexanizmlaridan foydalanish bu yo'nalishda muhim qadam bo'ladi.

Bundan tashqari, menimcha, turli iqtisodiy sohalarda hamkorlik uchun platformalar yaratish muhim. Bunga sirkulyar iqtisodiyot sohasida tajriba va eng yaxshi amaliyotlar almashinuvini osonlashtiradigan tarmoqlararo assotsiatsiyalar hamda klasterlarni yaratish kirishi mumkin. Bunday assotsiatsiyalar nafaqat korxonalar o'rtasidagi aloqalarni mustahkamlashi, balki investorlarni barqaror loyihalarga jalb qilishi mumkin.

Ta'lim tashabbuslari sirkulyar iqtisodiyot tamoyillari haqida xabardorlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi. Barqaror iste'mol va atrof-muhit masalalari boshlang'ich maktablardan tortib universitetlargacha bo'lgan barcha darajadagi ta'lim dasturlariga kiritilishi kerak. Fuqarolarni sirkulyar iqtisodiyotning afzalliklari va barqaror amaliyotlar haqida xabardor qilishga qaratilgan ommaviy kampaniyalar ham jamoatchilik xabardorligini o'zgartirishga va jamoatchilik ishtirokini oshirishga yordam beradi.

Kompaniyalar sirkulyar iqtisodiyot tamoyillarini o'z biznes modellariga integratsiya qilishni ko'rib chiqishlari kerak. Bunga chiqindilarni minimallashtirish, jarayonlarni optimallashtirish va qayta ishlangan materiallardan foydalanishga o'tish strategiyalarini ishlab chiqish kiradi. Tovarlarini sotish o'rniga ijaraga berish yoki xizmatlar ko'rsatish kabi yangi biznes modellarini joriy etish nafaqat xarajatlarni kamaytirishi, balki kompaniyalarning bozordagi raqobatbardoshligini oshirishi mumkin.

Va nihoyat, mahalliy jamoalar va nodavlat tashkilotlarni o'z ichiga olgan barcha manfaatdor tomonlarning faol ishtirokini ta'minlash zarur. Qo'shma jamoatchilikka asoslangan loyihalar va tashabbuslar sirkulyar iqtisodiyotga o'tish bo'yicha sa'y-harakatlarni sezilarli darajada kuchaytirishi mumkin. Munozara va qo'shma rejalashtirish uchun platformalar yaratish barcha ishtirokchilarning manfaatlarini hisobga olish va tashabbuslar samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Atrof-muhit muammolarining ortib borishi, tabiiy resurslarning kamayib borishi va turmush darajasini yaxshilash zarurati sharoitida sirkulyar iqtisodiyot tamoyillarini amalga oshirish nafaqat dolzarb, balki zaruriy ham bo'lib borayotganini ta'kidlashga jur'at etaman. Hozirgi tendensiyalar tahlili shuni ko'rsatadiki, sirkulyar amaliyotlarni muvaffaqiyatli amalga oshirish hukumat, biznes va jamiyat o'rtasidagi hamkorlikka asoslangan kompleks yondashuvni talab qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Menimcha, kompaniyalar o'zlarining biznes modellariga sirkulyar iqtisodiyot tamoyillarini integratsiya qilishni ko'rib chiqishlari kerak. Bunga chiqindilarni minimallashtirish strategiyalarini ishlab chiqish, jarayonlarni optimallashtirish va qayta ishlangan materiallardan foydalanishga o'tish kiradi. Tovarlarini sotish o'rniga ijaraga berish yoki xizmatlar ko'rsatish kabi yangi biznes modellarini joriy etish nafaqat xarajatlarni kamaytirish, balki kompaniyalarning bozordagi raqobatbardoshligini oshirishga ham imkon beradi.

Va nihoyat, barcha manfaatdor tomonlarning, jumladan, mahalliy jamoalar va nodavlat tashkilotlarning faol ishtirokini ta'minlash juda muhimdir. Qo'shma jamoatchilikka asoslangan loyihalar va tashabbuslar sirkulyar iqtisodiyotga o'tish bo'yicha sa'y-harakatlarni sezilarli darajada kuchaytirishi mumkin. Munozara va qo'shma rejalashtirish uchun platformalar yaratish barcha ishtirokchilarning manfaatlarini hisobga olish va tashabbuslar samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Atrof-muhit muammolarining ortib borishi, tabiiy resurslarning kamayishi va turmush darajasini yaxshilash zarurati sharoitida sirkulyar iqtisodiyot tamoyillarini amalga oshirish nafaqat dolzarb, balki zaruriy bo'lib borayotganini ta'kidlashga jur'at etaman. Hozirgi tendensiyalar tahlili shuni ko'rsatadiki, sirkulyar amaliyotlarni muvaffaqiyatli amalga oshirish hukumat, biznes va jamiyat o'rtasidagi hamkorlikka asoslangan kompleks yondashuvni talab qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqotning asosiy natijalari O'zbekistonda sirkulyar modellarga o'tishni rag'batlantiradigan samarali qonunchilik bazasini yaratish muhimligini, shuningdek, bu jarayonda biznesning faol ishtiroki zarurligini ta'kidlaydi. Sirkulyar iqtisodiyotning muvaffaqiyati, shuningdek, jamoatchilikning barqaror iste'mol tamoyillari va

qayta ishlashning ahamiyati haqida xabardorligini oshirishga bog'liq. Ta'lim dasturlari va ommaviy kampaniyalar atrof-muhit haqida xabardorlikni oshirishda va sirkulyar modelga o'tishda jamiyat ishtirokini faollashtirishda muhim rol o'ynaydi.

Ushbu tadqiqot doirasida ishlab chiqilgan amaliy takliflar soliq imtiyozlarini ishlab chiqish, turli sohalar o'rtasidagi hamkorlik uchun platformalar yaratish va eko-texnologiyalarga investitsiya dasturlarini faollashtirish zarurligini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, O'zbekistondagi bizneslar nafaqat xarajatlarni kamaytiradigan, balki barqaror rivojlanishga yo'naltirilgan iste'molchilar orasida kompaniyalarning obro'sini sezilarli darajada yaxshilaydigan lizing va xizmat ko'rsatish kabi innovatsion modellarni joriy etishni ko'rib chiqishlari kerak.

Menimcha, taklif qilingan chora-tadbirlarni amalga oshirish O'zbekistonga nafaqat global iqtisodiyotga muvaffaqiyatli integratsiyalashish, balki barqaror rivojlanishga intilayotgan boshqa mamlakatlar uchun ham o'rnak bo'lish imkonini beradigan keng qamrovli va muvofiqlashtirilgan yondashuvni talab qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 4-oktabrdagi "2019–2030-yillarda O'zbekiston Respublikasining yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida" PF-5863-son Farmoni. <https://lex.uz/docs/-4574008>
2. O'zbekiston Respublikasining 2002-yil 5-apreldagi "Chiqindilar to'g'risida" O'RQ-362-II-son, (o'zgartirish va qo'shimchalar bilan). <https://lex.uz/docs/-42423?ONDATE=21.04.2021%2000>
3. O'zbekiston Respublikasining 1992-yil 9-dekabrdagi "Atrof-muhitni muhofaza qilish to'g'risida" O'RQ-754-XII-son Qonuni. <https://lex.uz/docs/-107115?ONDATE=01.01.2024>
4. United Nations. Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. — New York, 2015.
5. United Nations Environment Programme. Global Resources Outlook 2024: Bend the Trend. — Nairobi, 2024.
6. Ellen MacArthur Foundation. Towards the Circular Economy: Economic and Business Rationale for an Accelerated Transition. — Cowes, 2013.
7. European Commission. A New Circular Economy Action Plan for a Cleaner and More Competitive Europe. — Brussels, 2020.
8. Organisation for Economic Co-operation and Development. The Circular Economy in Cities and Regions. — Paris, 2020.
9. Geissdoerfer M., Savaget P., Bocken N.M.P., Hultink E.J. The Circular Economy: A New Sustainability Paradigm? // Journal of Cleaner Production. — Vol. 143. — 2017. — P. 757–768.
10. Kirchherr J., Reike D., Hekkert M. Conceptualizing the Circular Economy: An Analysis of 114 Definitions // Resources, Conservation and Recycling. — Vol. 127. — 2017. — P. 221–232.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>